

1 Aké sú podmienky na dosiahnutie rozvodu?

Od uskutočnenia reformy zavedenej zákonom č. 15/2005 sa s rozvodom v Španielsku nespájajú žiadne požiadavky týkajúce sa predchádzajúcej rozluky alebo zákonných dôvodov.

Konanie o rozvod manželstva sa môže začať na návrh iba jedného z manželov, obidvoch manželov alebo jedného z manželov so súhlasom druhého manžela. Na vydanie rozhodnutia o rozvode stačí, aby sa vyhovelo týmto požiadavkám a okolnostiam:

od uzavretia manželstva uplynuli tri mesiace, pokiaľ o rozvod žiadajú obidvaja manželia alebo jeden z manželov so súhlasom druhého manžela;

od uzavretia manželstva uplynuli tri mesiace, pokiaľ o rozvod žiada iba jeden z manželov;

ak existujú dôkazy o ohrození života, fyzickej integrity, slobody, morálnej integrity alebo sexuálnej slobody a integrity manžela, ktorý je navrhovateľom, alebo detí obidvoch manželov alebo jedného z nich, podanie návrhu na rozvod manželstva nie je podmienené žiadnou čakacou lehotou, ktorá by musela uplynúť od uzavretia manželstva.

Z toho vyplýva, že na podanie návrhu na rozvod manželstva a vydanie rozhodnutia o rozvode postačuje, aby si jeden z manželov neželal naďalej zotrvať v danom manželskom zväzku, pričom odporca nemá právo namietať proti tomu z vecných dôvodov, ak uplynula uvedená lehota, a v poslednom prípade dokonca bez akejkoľvek čakacej lehoty.

Konanie o rozvod manželstva môže byť konsenzuálne alebo sporové.

V prvom prípade musí byť k návrhu priložená dohoda o vyrovnaní, v ktorej sa stanovujú dohodnuté opatrenia, pokiaľ ide o starostlivosť o deti podliehajúce spoločnému výkonu rodičovských práv a povinností, výkon rodičovských práv a povinností a prípadne úpravu komunikácie a pobytu dieťaťa s rodičom, ktorý s ním obvykle nežije, v prípade potreby úpravu navštevovania a komunikácie vnúčať so starými rodičmi, pričom sa vždy zohľadňujú záujmy detí, úpravu týkajúcu sa domácich zvierat, pričom sa zohľadňujú záujmy rodinných príslušníkov a dobré životné podmienky zvierat, v prípade potreby harmonogram období spolužitia a starostlivosti, ako aj náklady spojené so starostlivosťou o zvieratá, využívanie domácnosti a zariadenia, príspevok na náklady vyplývajúce z manželstva a výživné, ako aj základ na ich aktualizáciu a prípadné záruky, v prípade potreby likvidáciu majetkového režimu manželov a prípadne výživné, ktoré sa má platiť jednému z manželov.

V druhom prípade sa k návrhu musí pripojiť návrh opatrení, ktorými sa budú spravovať dôsledky rozvodu alebo rozluky a ktoré budú predmetom diskusií v rámci konania. Ak sa manželom nepodarí dosiahnuť dohodu, rozhodne súdny orgán.

Súdy majú v každom prípade právomoc zaoberať sa maloletými deťmi, ktoré nie sú emancipované, alebo staršími deťmi, vo vzťahu ku ktorým súdy nariadili opatrenia na podporu rodičov.

Ak manželia nemajú deti, príslušnosť sa prideliť (na základe rozhodnutia účastníkov konania) súdnu úradníkoviu alebo notárovi.

Diplomatickí alebo konzulárni zástupcovia pri plnení notárskych funkcií, ktoré sú im zverené, nemôžu schváliť verejnú listinu o rozluke alebo rozvode.

Právna úprava anulovania manželstva, rozluky a rozvodu sa uplatňuje na všetky manželstvá medzi osobami rovnakého pohlavia alebo rozdielnych pohlaví, keďže podľa zákona č. 13/2005 sa na manželstvo uplatňujú rovnaké požiadavky a účinky bez ohľadu na to, či sú príslušné osoby rovnakého alebo rozdielneho pohlavia.

2 Aké sú dôvody na rozvod?

Od uskutočnenia reformy zavedenej zákonom č. 15/2005 na rozvod v Španielsku nie sú potrebné žiadne dôvody, keďže zachovanie manželského zväzku sa považuje za prejav slobodnej vôle manželov.

Jedinou požiadavkou je uplynutie lehôt uvedených v bode 1.

3 Aké sú právne dôsledky rozvodu, pokiaľ ide o:

3.1 osobné vzťahy medzi manželmi (napr. priezvisko)

Prvým dôsledkom rozvodu je zánik manželského zväzku. Zaniká tým povinnosť spolužitia a poskytovania vzájomnej pomoci, ktoré z tohto zväzku vyplývajú, v dôsledku čoho môžu obidvaja manželia znovu slobodne uzavrieť ďalšie manželstvo.

Podľa španielskeho právneho poriadku žena nemusí pri uzavretí manželstva prijať manželovo priezvisko, ako je to v iných krajinách.

3.2 rozdelenie majetku manželov

Rozvodom dochádza k zániku majetkového režimu manželov a likvidácii prípadného spoločného majetku, ktorý manželia nadobudli, a završuje sa rozdelením spoločného majetku, pričom tento proces určuje majetkový režim upravujúci manželstvo.

3.3 maloleté deti manželov

Rozluka, anulovanie manželstva a rozvod nezabavujú rodičov ich povinností vo vzťahu k ich deťom.

Pokiaľ ide o osobné opatrenia týkajúce sa detí pochádzajúcich z manželstva, musí sa prijať rozhodnutie v súvislosti s:

osobnou starostlivosťou o deti;

rodičovskými právami a povinnosťami a

úpravou návštev a pobytov.

Všetky uvedené opatrenia patria pod pojem „rodičovské práva a povinnosti“, ktorý sa uvádza v nástrojoch EÚ.

Rodičovské práva a povinnosti sa vždy musia vykonávať v záujme detí, v súlade s ich osobnosťou a pri rešpektovaní ich práv, fyzickej aj duševnej integrity.

To zahŕňa tieto povinnosti a práva:

starostlivosť, osobná starostlivosť, výživa, výchova a úplné vzdelanie;

zastupovanie a správa majetku a

rozhodovanie o mieste obvyklého pobytu maloletej osoby, ktoré možno zmeniť iba so súhlasom oboch rodičov alebo v prípade, že to nie je možné, na základe povolenia súdu.

Zmena miesta pobytu maloletých detí bez súhlasu oboch rodičov môže predstavovať únos.

To, či sa dieťa zverí do spoločnej osobnej starostlivosti alebo do osobnej starostlivosti jedného rodiča, sa určí na základe najlepšieho záujmu dieťaťa.

V španielskych autonómnych spoločnostiach existujú rôzne legislatívne systémy a tieto spoločnosti majú vlastné pravidlá rodinného práva, ktoré si treba v každom prípade pozrieť.

V Občianskom zákonníku sa stanovuje, že deti sa musia zveriť do spoločnej osobnej starostlivosti, keď o to rodičia požiadajú v navrhovanej dohode o vyrovnaní alebo keď sa k takejto dohode dospeje počas konania. Ak nemožno dosiahnuť dohodu, o osobnej starostlivosti môže rozhodnúť súd na návrh jedného z rodičov a so zreteľom na stanovisko prokuratúry (*Ministerio Fiscal*), a to na základe náležitej ochrany najlepšieho záujmu dieťaťa. Najvyšší súd vo svojej judikatúre konštatoval, že spoločná osobná starostlivosť nie je výnimkou, ale bežným a dokonca žiaducim opatrením, pokiaľ sa jej prostredníctvom vykonáva právo detí na styk s oboma rodičmi, a to dokonca aj v krízach za predpokladu, že je uskutočniteľná.

Pokiaľ ide o výživné pre deti pochádzajúce z manželstva, platí zásada, že rozchod rodičov nezbavuje povinností vo vzťahu k deťom a obaja musia prispievať na ich výživu. Výživné zahŕňa všetky základné potreby, pokiaľ ide o stravu, ubytovanie, oblečenie a zdravotnú starostlivosť, výchovu a vzdelávanie, v období, keď je dieťa maloleté, a dokonca aj neskôr, ak dieťa nezávislene nedokáže ukončiť svoje vzdelávanie.

Zvyčajne to znamená, že manžel, ktorý sa o deti nestará osobne, musí platiť výživné manželovi, ktorý má deti v osobnej starostlivosti, až kým nedosiahnu finančnú nezávislosť alebo kým dôvody, pre ktoré sa im ju nepodarilo dosiahnuť, nemožno pripísať im. Ak je dieťa zverené do spoločnej osobnej starostlivosti, každý rodič zvyčajne uhrádza bežné výdavky detí počas obdobia, v ktorom ich má u seba (oblečenie, strava alebo ubytovanie), kým pre ostatné výdavky sa otvorí spoločný účet, na ktorý každý rodič poukazuje mesačné príspevky alebo zasiela platby pomerne k svojim finančným možnostiam. Ak sú však finančné možnosti týchto dvoch rodičov veľmi rozdielne, nič nebráni jednému rodičovi dať druhému rodičovi určitú sumu peňazí, aby tento mohol uhradiť výdavky detí počas obdobia, keď ich má v osobnej starostlivosti.

Generálna rada súdnej moci (*Consejo General del Poder Judicial*) má [tabuľky na určenie platieb výživného pre dieťa v rodinnoprávnom konaní](#) a poskytuje online aplikáciu IT na jednoduchý výpočet v jednotlivých prípadoch. Tabuľky aj aplikácia slúžia iba ako usmernenie.

3.4 vyživovacia povinnosť voči druhému z manželov?

Ak rozluka alebo rozvod vedú k finančnej nerovnováhe medzi manželmi, takže jeden z manželov je v horšej situácii než pred rozpadom manželstva, má nárok na kompenzáciu, ktorá môže mať podobu príspevku na určitý alebo neurčitý čas alebo jednorazovej platby podľa toho, ako sa určí v dohode o vyrovnaní alebo v rozsudku.

Na niektorých územiach sa v tomto smere uplatňujú osobitné úpravy.

4 Čo znamená v praxi právny pojem „rozluka“?

Rozluka znamená ukončenie spoločného života manželov. Inými slovami ide o ukončenie povinnosti spolužitia, pričom manželský zväzok zostáva v platnosti. Zaniká aj možnosť spájať majetok druhého manžela s výkonom práv a povinností v domácnosti.

5 Aké sú podmienky rozluky?

Rovnako ako v prípade rozvodu sa od uskutočnenia reformy zavedenej zákonom č. 15/2005 ani na rozluku v Španielsku nevyžadujú žiadne dôvody, keďže zachovanie manželského zväzku sa považuje za prejav slobodnej vôle manželov.

Jedinou požiadavkou je dodržanie minimálneho času, ktorý má uplynúť od uzavretia manželstva do podania návrhu na rozluku (s výnimkou určitých prípadov). Tieto lehoty sú rovnaké ako lehoty v prípade konania o rozvod manželstva, ktoré sa uvádzajú v bode 1.

6 Aké sú právne dôsledky rozluky?

Účinky rozluky sú rovnaké ako v prípade rozvodu: manželia už spolu nežijú a majetok druhého manžela už nemožno spájať s výkonom práv a povinností v domácnosti, a to od dátumu nadobudnutia právoplatnosti rozsudku alebo rozhodnutia o rozluke alebo od chvíle, keď obaja manželia udelili súhlas vo verejnej listine. Rozdielom je, že manželský zväzok sa uvoľní, ale nezanikne.

Manželské spolužitie je teda možné obnoviť, pretože manželský zväzok nezanikol. Aby obnovenie manželského spolužitia nadobudlo právne účinky, každý z manželov ho musí samostatne oznámiť súdu. Ak manželia uzatvorili manželstvo v režime spoločného vlastníctva (napr. *sociedad de gananciales*, keď sa jedna polovica zárobku každého z manželov považuje za vlastníctvo druhého z manželov), tento režim zároveň zanikne a nahradí sa režimom oddeleného majetku.

Podobne sa rozlukou (aj odlúčením *de facto*) ukončuje domnienka otcovstva, podľa ktorej sa predpokladá, že deti narodené do 300 dní po rozluke sú manželove deti.

7 Čo znamená v praxi pojem „vyhlásenie manželstva za neplatné“ („anulovanie manželstva“)?

Anulovanie manželstva (uplatňujúce sa na manželstvá medzi osobami rovnakého pohlavia aj rozdielnych pohlaví) znamená súdne vyhlásenie o tom, že uzavreté manželstvo trpelo takými nedostatkami, ktoré ho od samého začiatku robia neúčinným. Účinkom takejto vyhlásenia je, že manželstvo nikdy neexistovalo, a preto ani nikdy nemalo právne účinky. Z tohto dôvodu obaja manželia opäť nadobúdajú stav slobodných osôb.

To má za následok zánik a likvidáciu majetkového režimu manželov a ukončenie povinnosti spolužitia a vzájomnej pomoci.

Na rozdiel od prípadov rozluky alebo rozvodu neexistencia manželstva bráni tomu, aby sa mohla vyplácať kompenzácia, keďže tá si vyžaduje, aby existovalo platné manželstvo. Túto situáciu zmierňuje možnosť priznať odškodné manželovi, ktorý konal dobromyseľne, zatiaľ čo druhý z manželov konal pri uzatváraní manželstva so zlým úmyslom.

Pokiaľ ide o deti, právne následky vzniknuté v čase pred vydaním rozsudku, ktorým sa anuluje manželstvo, sa voči nim zachovávajú, a preto sú také isté ako právne následky rozluky alebo rozvodu.

Okrem vyhlásenia občianskoprávného súdu o anulovaní manželstva sa v Španielsku uznávajú aj občianskoprávne účinky rozhodnutí cirkevného súdu o anulovaní cirkevného sobáša alebo pápežských rozhodnutí týkajúcich sa krátkeho a nenaplneného manželstva, ktoré si vyžadujú overovacie konanie (podobné konaniu o vyhlásenie vykonateľnosti), pričom touto otázkou sa zaoberajú sudy prvého stupňa (*Juzgados de Primera Instancia*) (sudy špecializujúce sa na rodinné veci, ak existujú). Základom takejto uznania je Dohoda medzi Španielskym štátom a Svätou stolicou o právnych otázkach podpísaná 3. januára 1979.

8 Aké sú podmienky anulovania manželstva?

Dôvody vedúce k anulovaniu manželstva bez ohľadu na to, v akej forme bolo uzavreté, sú tieto:

neexistencia súhlasu s uzavretím manželstva;

manželstvo uzavreté aj napriek existencii niektorej z prekážok uzavretia manželstva;

manželstvo uzavreté bez účasti zmierovacieho sudcu, starostu či primátora alebo člena zastupiteľstva, súdneho úradníka, notára alebo úradníka, pred ktorým sa má uzatvárať, alebo bez prítomnosti svedkov;

manželstvo uzavreté v omyle, pokiaľ išlo o totožnosť druhého manžela alebo jeho osobné vlastnosti, ktoré mohli byť rozhodujúce na vyslovenie súhlasu s uzavretím manželstva;

manželstvo uzavreté pod nátlakom alebo z morálneho donútenia.

9 Aké sú právne dôsledky anulovania manželstva?

Anulovaním manželstva sa konštatuje jeho neplatnosť od jeho uzatvorenia. Z tohto vyplýva, že manželia opäť nadobúdajú stav slobodných osôb.

Voči deťom a voči manželovi alebo manželom, ktorí konali dobromyseľne, sa však zachováva platnosť právnych účinkov, ktoré už vznikli za trvania anulovaného manželstva od jeho uzavretia po vydanie rozhodnutia o jeho anulovaní.

Ten z manželov, ktorý nekonal dobromyseľne, sa pri usporiadaní majetkových vzťahov manželov nepodieľa na zisku manžela, ktorý konal dobromyseľne. Ak navyše existovalo spoluzitie, ten z manželov, ktorý konal dobromyseľne, môže získať kompenzáciu s cieľom odstrániť finančnú nerovnováhu, ktorá mohla vzniknúť z dôvodu anulovania manželstva.

10 Existujú alternatívne mimosúdne spôsoby riešenia otázok týkajúcich sa rozvodu bez toho, aby bolo potrebné sa obrátiť na súd?

V Španielsku je mediácia v rodinných veciach upravená na štátnej úrovni prostredníctvom zákona o mediácii v občianskych a obchodných veciach: ide o [zákon č. 5/2012 zo 6. júla 2012](#), ktorým sa do španielskeho práva transponuje smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/52/ES z 21. mája 2008 o určitých aspektoch mediácie v občianskych a obchodných veciach.

Všeobecné zásady, ktorými sa riadi mediácia, sú tieto: zásada dobrovoľnosti, slobodného výberu, nestrannosti, neutrality a dôvernosti. Okrem týchto zásad existujú právne pravidlá alebo usmernenia, ktorými sa riadia úkony účastníkov mediácie, ako napríklad dobromyseľnosť a vzájomný rešpekt, ako aj ich povinnosť spolupracovať a poskytnúť podporu mediátorovi.

Uvedeným zákonom č. 5/2012 sa riadi „mediácia pri cezhraničných sporoch“, t. j. pri tých sporoch, v rámci ktorých aspoň jeden z účastníkov konania má domicil alebo obvyklý pobyt v štáte inom, ako je štát, kde má domicil iný dotknutý účastník konania, a v ktorých sa títo účastníci dohodnú, že využijú mediáciu, alebo je mediácia povinná v súlade s rozhodným právom. Vztahuje sa to aj na spory, ktoré sa predvídajú alebo riešia v dohode o mediácii bez ohľadu na miesto uzatvorenia dohody a v rámci ktorých sa po zmene miesta pobytu ktoréhokoľvek z účastníkov konania má vykonať dohoda alebo niektoré jej dôsledky na území iného štátu.

Vo väčšine autonómnych spoločností boli prijaté právne predpisy o mediácii v rodinných veciach. Ide napríklad o tieto zákony: Andalúzia – zákon č. 1/2009 z 27. februára 2009 o mediácii v rodinných veciach v Andalúzii; Aragónsko – zákon č. 9/2011 z 24. marca 2011 o mediácii v rodinných veciach v Aragónsku; Astúria – zákon č. 3/2007 z 23. marca 2007 o mediácii v rodinných veciach; Kanárske ostrovy – zákon č. 15/2003 z 8. apríla 2003 o mediácii v rodinných veciach; Kantábria – zákon č. 1/2011 z 28. marca 2011 o mediácii v autonómnom spoločenstve Kantábria; Kastília-La Mancha – zákon č. 4/2005 z 24. mája 2005 o špecializovanej sociálnej službe v oblasti mediácie v rodinných veciach; Kastília a León – zákon č. 1/2006 zo 6. apríla 2006 o mediácii v rodinných veciach v spoločenstve Kastília a León; Katalánsko (v tomto autonómnom spoločenstve nadobúda osobitný význam, keďže má vlastnú zákonodarnú právomoc v tejto oblasti, pričom v článku 233 ods. 6 Občianskeho zákonníka Katalánska sa stanovuje, že súdny orgán môže manželom odporučiť, aby sa zúčastnili na informačnom stretnutí týkajúcom sa mediácie, ak sa domnieva, že okolnosti prípadu nasvedčujú tomu, že je stále možné dosiahnuť dohodu); Valencia – zákon č. 7/2001 z 26. novembra 2001, ktorým sa riadi mediácia v rodinných veciach vo Valencii; Galícia – zákon č. 4/2001 z 31. mája 2001 o mediácii v rodinných veciach; Baleárske ostrovy – zákon č. 14/2010 z 9. decembra 2010 o mediácii v rodinných veciach na Baleárskych ostrovoch; Madrid – zákon č. 1/2007 z 21. februára 2007 o mediácii v rodinných veciach v Madride a Baskicko – zákon č. 1/2008 z 8. februára 2008 o mediácii v rodinných veciach, pričom tieto zákony boli prijaté jednotlivými autonómnymi parlamentmi.

Na úrovni štátu sa v článku 770 ods. 7 **Občianskeho súdneho poriadku** stanovuje, že účastníci konania môžu vo veciach rozluky a rozvodu na základe vzájomnej dohody požiadať o prerušenie konania na účely mediácie.

V cezhraničných konaniach v manželských veciach sa uplatňuje článok 25 nariadenia Rady (EÚ) 2019/1111 z 25. júna 2019, v ktorom sa stanovuje: „Súd čo najskôr a v ktoromkoľvek štádiu konania priamo alebo v relevantných prípadoch za pomoci ústredných orgánov vyzve účastníkov, aby zvážili, či chcú pristúpiť na mediáciu alebo iný spôsob alternatívneho riešenia sporov, pokiaľ to nie je v rozpore s najlepším záujmom dieťaťa, nevhodné v konkrétnej veci, alebo to nespôsobí neúmerné predĺženie konania.“

Mediácia je takisto možná v prípadoch medzinárodného únosu detí, hoci vtedy musí byť proces mediácie čo najrýchlejší a všetky opatrenia musia byť zhrnuté do čo najmenšieho počtu stretnutí. Pozastavenie procesu mediácie nesmie nikdy presiahnuť zákonom stanovenú lehotu na vyriešenie prípadu únosu. Ak mediácia povedie k dohode (ktorá sa môže týkať aj iných záležitostí), musí ju schváliť sudca, pričom zohľadní platné právne predpisy a najlepší záujem dieťaťa. Súdna príslušnosť v záležitostiach týkajúcich sa únosu detí sa však líši od príslušnosti v rodinnoprávnych konaniach, pričom príslušnosť v záležitostiach týkajúcich sa únosu detí je výsadou súdov hlavných miest provincií a v rodinnoprávnych konaniach sú príslušné súdy v ktoromkoľvek súdnom obvode. Ak sa teda dohoda týka rôznych záležitostí, môže si vyžadovať schválenie viacerými sudcami (t. j. sudcom súdu v hlavnom meste provincie v záležitostiach týkajúcich sa únosu detí a príslušným sudcom pre rodinné veci v prípade iných aspektov).

V občianskoprávnych konaniach, ktoré patria do pôsobnosti súdov zaoberajúcich sa násilím páchaným na ženách (*Juzgados de Violencia sobre la Mujer*), je mediácia zakázaná.

11 Kde treba podať žiadosť (návrh) o rozvod / rozluky / anulovanie manželstva? Aké formálne náležitosti treba dodržať a aké doklady musím priložiť k žiadosti?

a) Kde sa podáva návrh?

Keď sa určí medzinárodná právomoc španielskych súdov na prerokovanie veci [ako sa stanovuje v [nariadení Rady \(EÚ\) 2019/1111 z 25. júna 2019](#)] a prípadne právomoc na prerokovanie opatrení dopĺňujúcich rozhodnutie o zväzku, návrh na rozvod, rozluky alebo anulovanie manželstva (s výnimkou tých, ktoré spracúva notár, ak ide o prípady rozluky alebo rozvodu na základe vzájomnej dohody bez maloletých detí) sa musí podať na súd prvého stupňa.

V niektorých súdnych obvodoch sa nachádzajú súdy prvého stupňa, ktoré sa špecializujú na rodinné právo. Konkrétne je to súd prvého stupňa:

v mieste bydliska manželov,

ak manželia bývajú v rôznych súdnych obvodoch, podľa výberu navrhovateľa to bude súd:

v mieste posledného bydliska manželov

alebo v mieste pobytu odporcu,

alebo ak odporca nemá stály domicil ani miesto pobytu, návrh môže byť podaný v tom mieste, kde sa práve nachádza, alebo v mieste jeho posledného pobytu, a to podľa výberu navrhovateľa,

ak odporca nemá stály domicil ani miesto pobytu, návrh proti nemu môže byť podaný v tom mieste, kde sa práve nachádza, alebo v mieste jeho posledného pobytu, a to podľa výberu navrhovateľa,

ak právomoc nemožno určiť ani týmto spôsobom, príslúcha súdu prvého stupňa v mieste domicilu navrhovateľa,

ak návrh na rozvod alebo rozluky podávajú spoločne obaja manželia, môžu tak urobiť u sudcu:

v mieste posledného spoločného bydliska

alebo u sudcu v mieste domicilu hociktorého z navrhovateľov,

návrh na prijatie predbežných opatrení môže prerokovať sudca prvého stupňa v mieste domicilu navrhovateľa.

Organickým zákonom č. 1/2004 z 28. decembra 2004 o komplexných ochranných opatreniach zameraných proti rodovo motivovanému násiliu sa

v Španielsku vytvorili súdy, ktoré sa zaoberajú násilím páchaným na ženách a ktoré majú občianskoprávnú právomoc v konaní o rozluky, rozvod a anulovanie manželstva v prípadoch, keď je jedným z účastníkov občianskeho súdneho konania žena, ktorá je obeťou rodovo motivovaného násillia, ako sa uvádza v článku 87 písm. b) ods. 1 písm. a) zákona o súdnictve, a jeden z účastníkov občianskeho súdneho konania sa vyšetruje ako páchatel,

podnecovateľ alebo nevyhnutný pomocník pri akte rodovo motivovaného násillia. V takomto prípade sa návrh musí podať na súd, ktorý sa zaoberá násillím páchaným na ženách a ktorý vedie trestné konanie.

Ak máte záujem o informácie o španielskych súdnych inštitúciách a ak chcete nájsť súd, môžete použiť [vyhľadávač súdov](#) na webovom sídle Generálnej rady súdnej moci.

Pokiaľ ide o prípady, ktoré vybavuje notár, príslušnú verejnú listinu musí vyhotoviť notár v mieste posledného spoločného bydliska manželov alebo domicilu či obvyklého pobytu niektorého navrhovateľa.

Praktická príručka k uplatňovaniu nariadenia Brusel IIb sa nachádza na tejto stránke: [Publikácie EJS](#).

b) Formality a doklady

Keď je zvolenou možnosťou súd, návrh na anulovanie manželstva, rozluku alebo rozvod manželstva treba podať v písomnej forme s podpismi právnych zástupcov navrhovateľa (*letrado a procurador*). Služby týchto odborníkov sa môžu využívať spoločne v tom prípade, keď manželia podávajú návrh na rozluku alebo rozvod manželstva spoločne.

K návrhu na rozluku, anulovanie manželstva alebo rozvod manželstva je nutné priložiť:

sobášny list a prípadne rodný list detí; nestačí predložiť iba matričnú knihu (*libro de familia*),

doklady, na ktorých navrhovateľ zakladá svoj návrh,

doklady potrebné na posúdenie finančnej situácie manželov a prípadne detí, ako sú daňové priznania, výplatné pásky, bankové potvrdenia, listy vlastníctva alebo výpisy z katastra, ak sa návrh účastníkov konania týka otázok súvisiacich s majetkom,

rodičovský plán opatrení, ktoré sa týkajú maloletých detí, ktoré neboli emancipované, alebo starších detí, ak súdy nariadili opatrenia na podporu rodičov, návrh dohody o vyrovnaní, ak sa podáva spoločný návrh na rozluku alebo rozvod manželstva.

Ak je zvolenou možnosťou notár (v prípade rozluky alebo rozvodu na základe vzájomnej dohody bez maloletých detí, ktoré neboli emancipované), manželov musí pri zhotovení verejnej listiny zo zákona sprevádzať právnik a okrem potvrdení z matriky musia predložiť dohodu o vyrovnaní.

12 Môžem získať právnu pomoc na pokrytie nákladov konania?

Španielsko uznáva nárok na bezplatnú právnu pomoc španielskym občanom, štátnym príslušníkom iných členských štátov Európskej únie a cudzincom v Španielsku, ak preukážu, že nemajú dostatok prostriedkov na účasť v konaní.

Nárok na právnu pomoc majú tie osoby, ktoré nemajú dostatočné prostriedky a ktorých zdroje a hrubé príjmy v ročnom prepočte na všetky položky a na rodinu neprevyšujú tieto limity:

dvojnásobok verejného viacúčelového indexu príjmov (IPREM) platného v čase podania žiadosti v prípade osôb, ktoré nie sú súčasťou žiadnej rodiny;

dvaaplnásobok verejného viacúčelového indexu príjmov platného v čase podania žiadosti v prípade osôb, ktoré sú súčasťou akéhokoľvek druhu rodiny s menej ako štyrmi členmi;

trojnásobok tohto indexu v prípade rodín s minimálne štyrmi členmi.

Výpočet IPREM

Výpočet IPREM: informácie o výške IPREM a jeho zmenách sa nachádzajú na adrese: <http://www.iprem.com.es>

Žiadosť treba podať advokátskej komore (*Colegio de Abogados*) v mieste, kde sa nachádza súd alebo tribunál, kde bude prebiehať hlavné pojednávanie, alebo na súd v mieste domicilu žiadateľa, pričom v prípade uvedenom ako posledný súdny orgán predloží žiadosť územne príslušnej advokátskej komore.

Advokátske komory sú určené na to, aby vystupovali ako orgán prijímajúci žiadosti v rámci cezhraničných sporov. V takýchto sporoch je orgánom podávajúcim žiadosť advokátska komora, ktorá je príslušná v mieste obvyklého pobytu alebo domicilu žiadateľa.

Európsky občan, ktorého štát je zmluvnou stranou Európskej dohody o zasielaní žiadostí o právnu pomoc, môže podať žiadosť ústrednému orgánu určenému v jeho krajine na vykonávanie uvedenej dohody.

Žiadosť sa musí podať pred začiatkom konania alebo v prípade, že je účastník konania podávajúcim žiadosť o právnu pomoc odporcom, pred vznesením námietky voči návrhu. Navrhovateľ aj odporca však môžu následne požiadať o právnu pomoc, ak dokážu, že ich finančná situácia sa zmenila.

Ak manželia nemajú dostatočný spoločný majetok a jeden z manželov nemôže získať právnu pomoc, pretože finančná situácia druhého manžela mu v tom bráni, tento druhý manžel môže byť povinný znášať všetky trovy konania alebo ich časť na základe postupu známeho ako *litis expensas* (výdavky spojené s konaním v súlade s osobitnou úpravou na účely konania o rozvod manželstva).

13 Dá sa odvolať proti rozhodnutiu o rozvode manželstva / rozluke / anulovaní manželstva?

Proti rozhodnutiam, ktoré vydali španielske súdy v rámci konania o rozvod, rozluku a anulovanie manželstva, možno podať odvolanie. Odvolanie sa podáva v lehote dvadsiatich dní na súde prvého stupňa, ktorý vydal napadnuté rozhodnutie. Na tomto súde sa spíše formálne odvolanie. Vec potom patrí do pôsobnosti príslušného provinčného súdu (*Audiencia Provincial*). V niektorých prípadoch možno proti rozhodnutiu o odvolaní podať kasačný opravný prostriedok a prípadne mimoriadny opravný prostriedok z dôvodu porušenia procesných pravidiel na občianskoprávnu komoru Najvyššieho súdu.

Odvolaním proti rozhodnutiu sa v súlade s právnym poriadkom nepozastaví účinnosť opatrení schválených v rozhodnutí. Ak sa odvolanie týka iba rozhodnutí o opatreniach, súdny úradník musí rozhodnutie o anulovaní manželstva, rozluke alebo rozvode vyhlásiť za právoplatné, pričom sa schváli jeho zápis do matriky.

V konaní o rozluku a rozvod manželstva na základe vzájomnej dohody môže proti rozsudku, ktorým sa schvaľuje navrhovaná dohoda o vyrovnaní ako celok, podať odvolanie jedine prokuratúra, ak je súčasťou konania, pričom môže podať odvolanie v záujme maloletých alebo právne nespôsobilých detí. Ak sa neschváli žiadne opatrenie, možno podať odvolanie.

Pokiaľ ide o predbežné opatrenia, ktoré môže sudca prijať pred začatím konania o rozluku, anulovanie alebo rozvod manželstva alebo počas neho, proti rozhodnutiu, ktorým sa tieto opatrenia prijímajú, sa nemožno odvolať, keďže má dočasnú platnosť a bude nahradené rozsudkom vydaným v konaní o rozluku, anulovanie alebo rozvod manželstva.

14 Čo musím urobiť pre to, aby bolo rozhodnutie o rozvode / rozluke / anulovaní manželstva, ktoré vydal súd iného členského štátu, uznané v tomto členskom štáte?

V tejto oblasti

sa uplatňuje

[nariadenie Rady \(EÚ\) 2019/1111 z 25. júna 2019 o právomoci a uznávaní a výkone rozhodnutí v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností a o medzinárodných únosoch detí \(prepracované znenie\)](#)

, ktoré je známe ako nariadenie Brusel IIb a je účinné vo všetkých členských štátoch s výnimkou Dánska.

Nariadením Rady (EÚ) 2019/1111 (nariadenie Brusel IIb) sa od 1. augusta 2022 nahradilo nariadenie (ES) č. 2201/2003 (nariadenie Brusel IIa). V závislosti od časovej pôsobnosti sa musí uplatniť jeden alebo druhý nástroj.

Ak je cieľom iba aktualizovanie údajov v matrike členského štátu (a Spojeného kráľovstva do 31. decembra 2020) na základe súdnych rozhodnutí týkajúcich sa konaní o rozvod, rozluku alebo anulovanie manželstva, ktoré boli vydané v inom členskom štáte a ktoré podľa právnych predpisov tohto členského štátu už nepripúšťajú odvolanie, príslušnú žiadosť stačí predložiť na matrike v súlade s ustanoveniami uplatniteľného nariadenia a spolu s ňou:

kópiu rozhodnutia, ktorá by mala spĺňať príslušné požiadavky na určenie jej pravosti podľa právnych predpisov krajiny, v ktorej bolo vydané, osvedčenie zodpovedajúce normalizovanému oficiálnemu vzoru, ktorý vydal vnútroštátny súd alebo tribunál alebo príslušný orgán v členskom štáte, v ktorom bolo rozhodnutie vydané,

doklady preukazujúce, že odporcovi bol návrh riadne doručený, ak bolo rozhodnutie vydané v neprítomnosti.

Ak je cieľom dosiahnuť v Španielsku uznanie rozhodnutia o rozvoде, anulovaní manželstva alebo rozluky, ktoré bolo vydané v jednom z členských štátov s výnimkou Dánska, je nutné podať návrh na uznanie, pričom nie je potrebné, aby bolo dotknuté rozhodnutie záväzné v tom členskom štáte, v ktorom bolo vydané (stačí, ak je vykonateľné v štáte pôvodu). Návrh sa podá sudcovi prvého stupňa v mieste pobytu osoby, proti ktorej sa podáva návrh na uznanie alebo vyhlásenie neuznania. Ak odporca nemá pobyt v Španielsku, návrh možno podať na mieste v Španielsku, kde sa práve nachádza, alebo v mieste jeho posledného pobytu v Španielsku, alebo ak neexistujú, v mieste domicilu navrhovateľa.

Návrh treba podať písomne prostredníctvom advokáta a priložiť tie isté doklady ako v predchádzajúcom prípade.

Uznanie rozhodnutia môže byť vedľajšou vecou.

Uznanie rozsudkov vydaných v Dánsku sa v Španielsku riadi [zákonom č. 29/2015 z 30. júla 2015 o medzinárodnej právnej spolupráci v občianskych veciach](#). Konanie sa začína podaním návrhu priamo na príslušnom súde prvého stupňa.

Ak je jediným cieľom zápis do matriky, nie je potrebný predchádzajúci súhlas súdu ani doložka vykonateľnosti, keďže sa uplatňuje [zákon č. 20/2011 z 21. júla 2011 o matrike](#).

15 Na ktorý súd sa mám obrátiť, ak sa chcem odvolať proti uznaniu rozhodnutia o rozvoде / rozluky / anulovaní manželstva, ktorý vydal súd v inom členskom štáte? Aký postup sa uplatňuje v týchto prípadoch?

Postup pri návrhu na neuznanie rozhodnutia je taký istý ako v prípade návrhu na jeho uznanie. Ak bolo rozhodnutie uznané v súlade s nariadením Rady (EÚ) 2019/1111, námietku možno podať až po oznámení rozhodnutia o uznaní a odvolanie sa musí podať v zákonom stanovenej lehote na príslušný provinčný súd.

Ak ide o rozhodnutie vydané v Dánsku, námietka sa musí podať, kým sa ním ešte zaoberá súd prvého stupňa, zatiaľ čo súd zvažuje návrh druhého účastníka konania na jeho uznanie. V každom prípade sú na formálne podanie námietky potrebné služby advokáta.

16 Aké rozvodové právo uplatňuje súd v rozvodovom konaní medzi manželmi, ktorí nemajú bydlisko v tomto členskom štáte, alebo ktorí majú inú štátnu príslušnosť?

Po nadobudnutí účinnosti [nariadenia \(EÚ\) č. 1259/2010 21. júna 2012](#) a v súlade s jeho článkami 5 a 8 sa manželia môžu dohodnúť na určení rozhodného práva vo veciach rozvodu alebo rozluky spomedzi tých právnych poriadkov, ktoré sú uvedené v nariadení. V prípade, že sa nedohodnú na určení rozhodného práva, rozvod a rozluka sa riadia právnym poriadkom štátu:

kde majú manželia obvyklý pobyt v čase podania návrhu na súd, alebo ak to nie je možné,

kde mali manželia posledný obvyklý pobyt za predpokladu, že sa tento pobyt neskončil viac ako rok pred podaním návrhu na súd, pokiaľ jeden z manželov stále býva v tomto štáte v čase podania návrhu na súd, alebo ak to nie je možné,

ktorého štátnymi príslušníkmi sú obidvaja manželia v čase podania návrhu na súd, alebo ak to nie je možné,

kde sa podáva návrh na súd.

Rozhodné právo na účely anulovania manželstva a jeho účinkov sa určí v súlade s rozhodným právom na účely uzavretia manželstva podľa Občianskeho zákonníka.

Pokiaľ ide o majetkové režimy manželov, rozhodné právo sa určí podľa [nariadenia Rady \(EÚ\) 2016/1103 z 24. júna 2016](#), ktorým sa vykonáva posilnená spolupráca v oblasti právomoci, rozhodného práva a uznávania a výkonu rozhodnutí vo veciach majetkových režimov manželov, alebo ak sa neuplatňuje, podľa článku 9 ods. 2 [španielskeho Občianskeho zákonníka](#).

Záležitosti týkajúce sa rodičovských práv a povinností vo vzťahu k deťom sa podľa [Haagskeho dohovoru z 19. októbra 1996](#) riadia právnym poriadkom štátu konajúceho súdu.

Vo veci predbežných opatrení by sa malo uplatniť to isté právo, ktorým sa v jednotlivých prípadoch upravuje rozluka, anulovanie manželstva či rozvod okrem prípadov naliehavých opatrení, ktoré sa môžu prijať v súvislosti s osobami alebo majetkom nachádzajúcimi sa v Španielsku, aj keď nie je daná právomoc na prerokovanie veci.

Rozhodné právo na účely vyživovacích povinností sa určí v súlade s

[Haagskym protokolom z 23. novembra 2007 o rozhodnom práve pre vyživovaciu povinnosť](#).

Rozhodné právo na účely majetkového režimu manželov sa určí v súlade s [nariadením Rady \(EÚ\) 2016/1103 z 24. júna 2016](#).

Pokiaľ ide o preukázanie zahraničného práva v Španielsku, v takom prípade bude potrebné preukázať jeho obsah a platnosť, pričom španielsky súd môže tieto skutočnosti zistiť akýmikoľvek spôsobmi, ktoré považuje za potrebné, aby mohol dané právo uplatniť.

Napokon treba zdôrazniť, že konania vedené v Španielsku sa vždy riadia španielskym procesným právom nezávisle od toho, aké právo sa uplatňuje vo veci rozvodu, rozluky alebo anulovania manželstva. Tieto konania sa riadia knihou IV hlavou I

[zákona č. 1/2000 zo 7. januára 2000 o Občianskom súdnom poriadku](#).

Táto webová stránka je súčasťou portálu [Vaša Európa](#).

Privítame vašu [spätnú väzbu](#), pokiaľ ide o užitočnosť poskytnutých informácií.

This webpage is part of an EU quality network

Posledná aktualizácia: 30/05/2024

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu.

Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.